sreda 7. julij 2021

P9_TA(2021)0338

Vpliv vetrnih elektrarn in drugih sistemov za energijo iz obnovljivih virov na morju na ribiški sektor

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. julija 2021 o vplivu vetrnih elektrarn in drugih sistemov za energijo iz obnovljivih virov na morju na ribiški sektor (2019/2158(INI))

(2022/C 99/10)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),

— ob upoštevanju strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 iz sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom „Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja“ (COM(2020)0380),

— ob upoštevanju priporočil Komisije iz maja 2020 o pozitivnih medsebojnih vplivih med vetrnimi elektrarnami na morju in ribištvom,

— ob upoštevanju poročila Komisije o modrem gospodarstvu za leto 2020 z dne 11. junija 2020,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. septembra 2020 z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“ (COM(2020)0562),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. novembra 2020 z naslovom „Strategija EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtralno prihodnost“ (COM(2020)0741),

— ob upoštevanju Direktive 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (v nadaljnjem besedilu: okvirna direktiva o morski strategiji) ([1]),

— ob upoštevanju Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje ([2]) (v nadaljnjem besedilu: direktiva za pomorsko prostorsko načrtovanje),

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov ([3]),

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic (COP21) Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (UNFCCC) 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2018 o mednarodnem upravljanju oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov v okviru ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030 ([4]),

— ob upoštevanju kartiranja človekovih dejavnosti in gostote plovil za leto 2019, ki ga je opravila mreža EMODnet, in kartiranja razvoja pridobivanja energije iz obnovljivih virov na morju za leto 2018, ki ga je opravil sistem OSPAR za upravljanje podatkov in informacij,

— ob upoštevanju mnenja svetovalnega sveta za Severno morje (NSAC) z dne 28. decembra 2020 o razvoju medsebojnih vplivov med vetrnimi elektrarnami na morju in ribištvom,

— ob upoštevanju svojega stališča v prvi obravnavi z dne 24. junija 2021 z namenom sprejetja uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) ([5]),

([1]) UL L 164, 25.6.2008, str. 19.
([2]) UL L 257, 28.8.2014, str. 135.
([3]) UL L 328, 21.12.2018, str. 82.
([4]) UL C 458, 19.12.2018, str. 9.
([5]) Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0309.

— ob upoštevanju študije o vplivu uporabe vetra na morju in drugih obnovljivih morskih virov energije na evropsko ribištvo, ki jo je 12. novembra 2020 naročil Odbor za ribištvo (PECH),

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za industrijo, raziskave in energetiko,

— ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A9-0184/2021),

A. ker je cilj EU postati podnebno nevtralna najkasneje do leta 2050, v skladu s cilji zelenega dogovora; ker je Komisija predlagala cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030, Parlament pa je pozval k cilju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 60 % do leta 2030; ker je med možnostmi, ki si jih lahko izberejo države članice za doseganje tega cilja, tudi pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju, ki bi moralo igrati ključno vlogo pri doseganju teh ciljev, in sicer prek celovitega pristopa, ki upošteva tri stebre trajnostnosti;

B. ker je EU v skladu s Pogodbama odgovorna za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe in ker so države članice odgovorne za določanje strukture svoje oskrbe z energijo in izbiro virov energije, ob spoštovanju ciljev EU glede podnebne nevtralnosti do leta 2050;

C. ker bo po ocenah Komisije leta 2050 30 % povpraševanja po električni energiji v EU pokrito z vetrno energijo na morju, kar ustreza povečanju s sedanjih 12 GW zmogljivosti pridobivanja vetrne energije na morju v EU-27 na ciljnih 300 GW leta 2050; ker bo po ocenah Komisije povpraševanje do leta 2050 doseglo 40 GW zmogljivosti za oceansko energijo;

D. ker mora evropska energetska politika v skladu s členom 194 Pogodbe o delovanju Evropske unije zagotoviti delovanje energetskega trga in zanesljivost oskrbe z energijo ter spodbujati energetsko učinkovitost, varčevanje z energijo, razvijanje obnovljivih virov energije in medsebojno povezovanje energetskih omrežij; ker opredelitev mešanice energijskih virov držav članic ostaja v nacionalni pristojnosti, zato so mešanice energijskih virov zelo raznolike;

E. ker severna morja (Severno morje, Baltsko morje in severovzhodni Atlantski ocean) tvorijo več kot 85 % vseh zmogljivosti za pridobivanje vetrne energije na morju v vodah EU-27;

F. ker se geografske značilnosti držav članic in evropskih morskih bazenov po EU zelo razlikujejo; ker se razvoj vetrnih elektrarn na morju in drugih sistemov obnovljivih virov energije trenutno osredotoča na Severno morje in Baltsko morje, kjer so razmere ugodnejše; ker se bo tudi v prihodnje možnost ali zaželenost gradnje oziroma povečanja velikosti ali zmogljivosti obratov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju v vsakem morskem bazenu in državi članici prav tako zelo razlikovala;

G. ker je bilo s sporazumom o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom dogovorjeno, da bodo ribiška plovila EU še naprej imela vzajemen dostop do voda Združenega kraljestva in bodo torej še naprej delila evropski morski prostor, na katerem je trenutno 110 vetrnih elektrarn na morju z več kot 5 000 vetrnimi turbinami;

H. ker je lahko dobava vetrne energije zaradi spreminjajočih se vremenskih razmer neredna in nestabilna;

I. ker so možnosti za shranjevanje vetrne energije še vedno zelo omejene;

J. ker imajo drugi obnovljivi morski viri energije, kot so tehnologije za zajemanje energije valovanja, energije plimovanja in toplotne energije morij, plavajoči fotonapetostni obrati in uporaba alg za proizvodnjo biogoriv, pomembno vlogo v strategiji Komisije za energijo iz obnovljivih morskih virov, čeprav trenutno še ne obratuje noben večji obrat; ker lahko prispevajo k doseganju podnebne nevtralnosti in krepitvi vodilne vloge Evrope ter ustvarjajo nova delovna mesta; ker je treba nadaljevati z raziskavami in inovacijami, saj bi lahko bili drugi obnovljivi viri energije na morju obetavni in primernejši za nekatera območja ter bi manj vplivali na ribolovne dejavnosti, staleže rib in morsko okolje;

sreda 7. julij 2021

K. ker imajo morske vetrne turbine povprečni življenjski cikel 25 do 30 let; ker je bilo doslej zelo malo turbin razgrajenih in je recikliranje še vedno zelo zapleteno, pri tem, da se reciklira 85–90 % razgrajene vetrne turbine; ker je ob koncu projekta potrebna dolgoročna vizija, ki bo temeljila na krožnem gospodarstvu in pristopu življenjskega cikla, da bi ocenili učinke na druge dejavnosti, kot je ribolov, ter na lokalne skupnosti in ekosisteme; ker lahko okoljsko primerna zasnova z uporabo posebnih materialov in zasnovo infrastrukture spodbudi razvoj lokalne biotske raznovrstnosti; ker je treba metode recikliranja ali vzdrževanje infrastrukture, kot so umetni grebeni, oceniti v zgodnji fazi zasnove projekta;

L. ker bi bil stroškovno in prostorsko najučinkovitejši način za dosego cilja glede zmogljivosti na morju do leta 2050 ta, da bi različni sektorji obenem uporabljali isti pomorski prostor, ob upoštevanju pristopa posrednih koristi, v skladu s katerim ima vsaka dejavnost koristi od druge, saj je lahko sobivanje dejavnosti pozitivno z vidika okolja in družbeno-gospodarskih koristi;

M. ker se pojavlja vse večja konkurenca med različnimi rabami pomorskega prostora, zaradi česar se pogosto spregleda zgodovinska uporaba očitne zgodovinske, kulturne, družbene in gospodarske vrednosti, kot je ribolov;

N. ker je z direktivo o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje določeno, da morajo države članice upoštevati medsebojne vplive dejavnosti in načinov uporabe, kot so akvakultura, ribolov ter obrati in infrastruktura za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, pa tudi podmorskih kablov, spodbujati soobstoj ustreznih dejavnosti in uporabljati pristop, ki bo temeljil na ekosistemih;

O. ker bi si morale države članice prizadevati, da bi prek svojih pomorskih prostorskih načrtov prispevale k trajnostnemu razvoju energetskih sektorjev na morju, pomorskega prometa, ribiškega sektorja in sektorja akvakulture ter k ohranjanju, varstvu in izboljševanju okolja, vštevši odpornost na učinke sprememb podnebja; ker bi bilo treba v zvezi s tem posebno pozornost nameniti interesom ribolova in akvakulture in jih ne potisniti na obrobje, ko bodo države članice nadaljevale delo in ko bodo opravljale revizije nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov;

P. ker je v predlogu Komisije za strategijo EU za biotsko raznovrstnost navedeno, da bo EU dajala prednost rešitvam, kot so oceanska energija in vetrna energija na morju, ki omogoča tudi obnovo staleža rib, nedavna študija, ki jo je objavil njen generalni direktorat za notranjo politiko ([6]), pa razkriva, da potencialne koristi ribištva, ki so posledica obratov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju, niso dobro razumljene in empirični dokazi še niso na voljo;

Q. ker je Komisija v svojem sporočilu z naslovom „Strategija EU za izkoriščanje potenciala energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtralno prihodnost“ javne organe pozvala, naj dolgoročno in v zgodnji fazi načrtujejo uporabo energije iz obnovljivih virov na morju, ocenijo njihovo okoljsko, socialno in gospodarsko trajnostnost, zagotovijo sobivanje z drugimi dejavnostmi, kot sta ribištvo in akvakultura, ter zagotovijo, da javnost sprejme načrtovane uporabe;

R. ker ribištvo predstavlja relativno majhen del BDP; ker je ribištvo izjemnega pomena za ribiške skupnosti v številnih državah članicah;

S. ker je približno 80 % vseh ribiških plovil v EU malih plovil, ki so večinoma že več generacij družinska podjetja, dejavna predvsem v priobalnih vodah;

T. ker tekoče in prihodnje kopičenje posegov v okolje za pridobivanje energije iz obnovljivih morskih virov najbolj vpliva na ribolovne dejavnosti, ki lovijo pridnene vrste in rake;

U. ker poudarja, da zajem energije na morju, ki sicer zagotavlja varstvo okolja in trajnostni razvoj ribištva in drugih gospodarskih dejavnosti, zahteva skupno načrtovanje in natančno oceno kumulativnih učinkov, zajemši socialno-ekonomske učinke;

([6]) Študija – „Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries“ (Učinek uporabe vetrne energije na morju in drugih morskih obnovljivih virov energije na evropsko ribištvo), Evropski parlament, generalni direktorat za notranjo politiko, tematski sektor B – strukturna in kohezijska politika, 12. novembra 2020.

V. ker so potrebne dodatne raziskave o učinkih vetrnih elektrarn na morju in drugih sistemov obnovljivih virov energije na morju na morsko okolje in ribolovne vire;

W. ker Parlament vztraja, da mora biti cilj Unije za podnebje do leta 2030 60-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu v primerjavi z letom 1990;

X. ker je treba raziskati vire vetrne energije na morju v EU in spodbujati projekte za energijo iz obnovljivih virov na morju na način, ki je združljiv s preostalimi rabami morskega prostora, predvsem z ribolovom, pri tem pa iskati sinergije in varovati biotsko raznovrstnost;

Y. ker sta spremljanje in empirična analiza ribolovnih praks pred izgradnjo vetrnih elektrarn na morju, med njo in po njej pomembni za boljše razumevanje soobstoja;

Z. ker bi lahko temelji naprav za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju privlačili morske organizme in bi lahko delovali kot umetni grebeni;

AA. ker Mednarodna hidrografska organizacija (IHO) priporoča izogibanje ribolovnim dejavnostim na razdalji najmanj 0,25 morske milje (463 metrov) na obeh straneh podmorskega kabla, da bi čim bolj zmanjšali tveganja;

1. poudarja, da se je treba izogniti morebitnega negativnega dolgoročnega vpliva, ki ga imajo vetrne turbine na morju na določene ekosisteme, ribje staleže in biotsko raznovrstnost, s tem pa na celotno ribištvo; poudarja, da je za njihov razvoj potreben pristop življenjskega cikla, od gradnje do delovanja in razgradnje, zato so potrebne natančne in podrobne študije za oceno učinkov obstoječih vetrnih turbin na morju;

2. poudarja, da bi moralo izkoriščanje morske energije ustvarjati priložnosti za druge dejavnosti, in sicer z okoljskim, socialnim in gospodarskim pristopom posrednih koristi, ki bo koristil ribičem ter lokalnim skupnostim;

3. opozarja, da bo energija iz obnovljivih virov na morju trajnostna le, če ne bo negativno vplivala na okolje ter ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, zlasti v regijah, ki so odvisne od ribištva;

4. je zaskrbljen zaradi pomanjkanja raziskav o razgradnji vetrnih turbin na morju in učinkih razgradnje na okolje;

5. potrjuje, da je za odločanje o nacionalni mešanici energijskih virov in tehnologijah še vedno pristojna država članica;

6. poudarja, da sta energija iz obnovljivih virov in energetska učinkovitost ključna za doseganje gospodarstva z neto ničelnimi emisijami; poudarja, da je treba za izpolnitev cilja za energijo iz obnovljivih virov do leta 2030 ustrezno povečati infrastrukturne zmogljivosti in proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju;

7. poudarja pomemben potencial obnovljivega vodika, vključno z vetrno in sončno energijo, za doseganje cilja Unije glede podnebne nevtralnosti;

8. poudarja, da bi se plavajoče vetrne elektrarne lahko razvile v globokih vodah, s čimer bi razširili območje, primerno za razvoj vetrne energije, in hkrati zmanjšali njihovo vidnost z obale; zato poziva Komisijo in države članice, naj podprejo nadgradnjo in trženje trajnostne plavajoče vetrne tehnologije na morju, ki dodatno zmanjšuje vpliv na ribištvo;

9. poudarja, da je treba zmanjšati tveganje, da bi obsežno uvajanje vetrnih elektrarn na morju fizično vplivalo na delovanje morskega bazena, zlasti na morske in zračne tokove, kar bi lahko prispevalo k mešanju stratificiranih vodnih ravni in tako vplivalo na kroženje hranilnih snovi, nastajanje valov, bibavične amplitude in premike morskih usedlin, ter da je treba te učinke natančno opazovati, medtem ko bi infrazvočni hrup, ki nastaja pri vrtenju lopatic, lahko odganjal ribe in morske sesalce stran od vetrnih elektrarn na morju, elektromagnetna polja okoli podvodnih kablov ter podvodni hrup zaradi zabijanja pilotov pa bi lahko imeli hude negativne vplive na rake in življenje v morju; v zvezi s tem poudarja, da so potrebni nadaljnji razvoj in raziskave o tem, kako se izogniti in ublažiti te negativne učinke;

10. opozarja na pomen izvajanja dobre prakse v smislu zmanjševanja motenj in blaženja škode za ekosisteme v fazah načrtovanja, delovanja in razgradnje dejavnosti na morju;

11. meni, da je treba namestitev obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju vključiti v razvojne strategije in energetsko suverenost vsake države, ki se morajo tudi odzvati nanje, pri tem pa upoštevati cilje evropskega zelenega dogovora;

12. poudarja, kako pomembno je upoštevati morfološke in geografske značilnosti območij, na katerih bodo zgrajene vetrne elektrarne na morju;

13. meni, da bi morale odločitve o vzpostavitvi infrastrukture za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju temeljiti na najboljših znanstvenih ocenah s tem povezanih učinkov in vključiti vse deležnike, ki izkoriščajo območja, na katerih se bo gradilo, zlasti pridružene ribiške skupnosti in njihova združenja;

14. ugotavlja, da je treba raziskati morebitne učinke, kot so učinki umetnega grebena sistemov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju, na morske organizme in ribištvo, ki bi lahko bili omejeni na obratovalno fazo, in preučiti, kako bi se lahko razgradnja izvedla tako, da njene koristi ne bi bile nujno le začasne; poudarja, da je treba pri razgradnji vetrnih elektrarn na morju pustiti območja v stanju, ki dovoljuje ribolovne dejavnosti, če so bile dovoljene pred gradnjo ali med obratovalno fazo, ter varuje in spoštuje okolje;

15. poudarja, da je treba pri postavitvi vetrnih elektrarn na morju upoštevati značilnosti morskega dna, da ne bi gradili infrastrukture, kjer bi to lahko spremenilo lokalni habitat in ekosistem;

16. predlaga oceno kombiniranja in združevanja vetrnih elektrarn na morju v zaščitenih morskih območjih glede na jasno opredeljene cilje ohranjanja habitatov in biotske raznovrstnosti, zajemši tudi tiste, ki se nanašajo na ribolovne vire; poudarja, da bi bilo treba v teh zaščitenih morskih območjih ustanoviti upravljalne odbore, da bi dosegli boljši soobstoj dejavnosti, in da je treba pridobiti odobritev ustreznega organa, pristojnega za zaščitena morska območja;

17. poudarja, da bi bilo treba vetrne elektrarne na morju, kadar je le mogoče, namestiti na območja, kjer ribolov ni dovoljen, da bi čim bolj zmanjšali negativne vplive na ribiško industrijo;

18. navaja, da lahko vetrne elektrarne na morju vplivajo na ribištvo, ker spremenijo prostorsko porazdelitev in številčnost komercialno lovljenih morskih vrst, ter z zaprtjem njihovega območja iz varnostnih razlogov ali z zahtevo po spremembi ribolovne dejavnosti ali metode, na primer z aktivne na pasivno;

19. vztraja pri vzpostavitvi dialoga in sodelovanja z ribiči v zgodnji fazi procesa; poudarja, da je treba upoštevati lokalne ekosisteme in posebnosti lokalnih skupnosti; poudarja, da je treba ribičem ponuditi ustrezno nadomestilo, če izgradnja vetrnih elektrarn na morju vpliva na njihove dejavnosti;

20. jemlje na znanje, da je v sporočilu Komisije o strategiji za biotsko raznovrstnost do leta 2030 zapisano, da bo EU bo dajala prednost rešitvam, kot so oceanska energija in vetrna energija na morju, ki omogočajo tudi obnovo staležev rib, in da se razmišlja tudi o kombinaciji vetrnih elektrarn na morju in zavarovanih območij;

21. poudarja, da je okoljski, družbeni in gospodarski vpliv vetrnih elektrarn na morju odvisen od specifičnih lokalnih razmer, ekosistemov in človekovih dejavnosti ter da je sodelovanje deležnikov pri zasnovi, izvajanju in upravljanju vetrnih elektrarn na morju ključnega pomena za reševanje vprašanj skupnega interesa;

22. ugotavlja, da bi lahko sektor malega, priobalnega in obrtnega ribolova nosil največjo obremenitev zaradi namestitve teh obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju, glede na to, da te dejavnosti potekajo relativno blizu obale;

23. poudarja, da bi premestitev dejavnosti zlasti prizadela mala in priobalna ribiška podjetja, ki morda nimajo zmogljivosti za selitev na nova, bolj oddaljena ribolovna območja, niti za spremembo ribolovnih metod, zlasti če so vetrne elektrarne na morju nameščene v ozemeljskih vodah (12 navtičnih milj od obale); poziva k ustreznemu nadomestilu kot izhodu v skrajni sili;

24. poudarja, da je treba omogočiti enostaven dostop do zavarovanja za ribiška plovila, ki delujejo na območjih vetrnih elektrarn na morju ali plujejo skozi ta območja, saj je to trenutno zelo problematično, ker njihove zavarovalne police ne nudijo zadostne ravni odškodnin;

25. poudarja, da vsaka omejitev dostopa do tradicionalnih ribolovnih območij neposredno vpliva na možnosti preživljanja ribičev z različnih obalnih držav članic EU in na odvisna delovna mesta na kopnem; zato poudarja, da bi bilo treba ponuditi ustrezno nadomestilo kot izhod v skrajni sili, če je to potrebno; nadalje opozarja, da bi omejitve dostopa lahko ogrozile odgovorno in trajnostno zagotavljanje preskrbe s hrano;

26. poziva države članice, naj v skladu z določbami o pomorskem prostorskem načrtovanju določijo posebna zgodovinska in tradicionalna ribolovna območja lokalnih ribičev kot območja, kjer proizvodnja energije iz obnovljivih virov na morju ni mogoča;

27. poudarja, da analiza prekrivanja proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju in ribištva kaže, da se bodo v prihodnjih letih zelo povečale možnosti prostorskih sporov v določenih evropskih morskih bazenih; v zvezi s tem poudarja potrebo po zgodnjem prostorskem načrtovanju, pri katerem sodelujejo vsi ustrezni deležniki, tako v zvezi z namestitvijo kot tudi z razporeditvijo vetrnih elektrarn na morju; poziva k vzpostavitvi učinkovitega sodelovanja, dialogov in mrež v zgodnji fazi, da bi zmanjšali in preprečili spore;

28. poudarja, da trenutno obstaja nekaj primerov sodelovanja (aktivnih ali pasivnih) z ribolovnimi dejavnostmi na območjih z vetrnimi elektrarnami na morju; poudarja, da lahko sodelovalni pristopi skupne zasnove za izgradnjo vetrnih elektrarn na morju, da bi jih združili z drugimi načini uporabe, zmanjšajo morebitni vpliv na ribištvo, okrepijo odnos med različnimi zadevnimi sektorji in omogočijo koristno sodelovanje med njimi;

29. priznava potencial za akvakulturo in alge ter za pasivni ribolov na območjih z vetrnimi elektrarnami na morju; vendar poudarja, da je potrebnih več raziskav, da bi ocenili njihov ekološki vpliv in gospodarski potencial;

30. je zaskrbljen, ker se ribiči, ne glede na prepovedi in omejitve ribolovnih dejavnosti, zaradi tveganja nenamerne škode, zatikanja mrež in izgube ribolovnega orodja izogibajo ribolovu na območjih vetrnih elektrarn na morju, tudi če je dostop dovoljen, in da strah pred morebitno odgovornostjo ovira soobstoj;

31. poudarja, da so mešanice energijskih virov najbolj oddaljenih regij in otokov zelo odvisne od uvoza fosilnih goriv, kljub lokalnim značilnostim, ki prispevajo k razvoju obnovljivih virov energije; zato poziva Komisijo in države članice, naj namenijo posebno pozornost razvoju energije iz obnovljivih virov na morju na teh ozemljih in mu namenijo posebno financiranje, da bi čim bolj zmanjšali odvisnost od fosilnih goriv;

32. priznava potencial plavajočih vetrnih naprav na morju, ki odpira možnosti za namestitev teh naprav v območjih globokih voda, kar pomeni večjo oddaljenost od obale, manjšo vidnost in manj možnosti za prostorsko prekrivanje z ribolovnimi območji;

33. poudarja, da razgradnja vetrnih turbin na morju ne sme trajno vplivati na okolje ali ogrožati ribiških plovil zaradi ostankov infrastrukture pod morskim dnom; poleg tega poudarja, da bi bilo treba nadalje razviti metode recikliranja, da bi zmanjšali vplive na okolje; meni, da je bistveno zagotoviti, da bodo vetrne elektrarne na morju lahko zgrajene le, če se uporabi celostni pristop k procesom življenjskega cikla vetrnih turbin na morju, kar pomeni, da je že od začetka jasno, kako je mogoče vetrne turbine na morju trajnostno načrtovati, zgraditi, uporabljati, razgraditi in reciklirati; meni tudi, da treba strategije razgradnje, v katerih je predvidena alternativna prihodnja uporaba ali odstranitev konstrukcij, vključiti v zasnovo in načrte za postavitev od začetka, prav tako pa je treba upoštevati dolgoročni trajnostni vpliv, da bi upoštevali načela krožnega gospodarstva;

34. poziva k vzpostavitvi mednarodnega standarda, ki opredeljuje način razgradnje turbin in zagotavlja celovit pregled nad pravili in predpisi o razgradnji, upoštevaje načela krožnega gospodarstva;

35. poudarja, da bi bilo treba vzpostaviti finančno ureditev za kritje dolgoročnih tveganj, ki izhajajo iz opuščene infrastrukture na morju, ki bi se lahko odstranila, da bi tja lahko spet vrnil ribolov;

36. poudarja, da bi bilo treba vsako infrastrukturo pod morskim dnom, ki ostane na kraju samem, ustrezno spremljati;

37. poudarja, da nedavne empirične študije ne vsebujejo ocen o gospodarskem, družbeno-gospodarskem in družbeno-kulturnem vplivu pridobivanja energije iz obnovljivih virov na morju na ribištvo; zato spodbuja Komisijo, naj izvede dodatne raziskave poleg preučevanja okoljskih vplivov, da bi ocenila morebitne gospodarske in družbene učinke naložb v pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju na ribištvo in da bi opredelila ustrezne načine za preseganje teh negativnih učinkov;

38. poudarja, da so potrebni standardizirani programi spremljanja in harmonizacija podatkov o ribolovnem naporu, da bi lahko pripravili kumulativno oceno ekološkega in družbeno-gospodarskega vpliva širitve pridobivanja energije iz obnovljivih morskih virov ter da je treba izboljšati združljivost in primerljivost podatkov;

39. predlaga, naj države članice okrepijo usklajevanje na področju raziskav v zvezi z vetrnimi elektrarnami na morju, da bi olajšali zbiranje in izmenjavo izsledkov raziskav in podatkov ter izmenjavo dobre prakse; opozarja, da je energija iz vetrnih elektrarn na morju ena najnaprednejših tehnologij, vendar pa veliko obetajo tudi drugi sistemi energije iz obnovljivih virov, ki so včasih celo primernejši za določena območja, kjer potekajo ribolovne dejavnosti, kar bi bilo z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika manj škodljivo; poudarja pomen spodbujanja naložb v raziskave in razvoj v zvezi s tem;

40. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo čezmejno sodelovanje pri pomorskem prostorskem načrtovanju, tudi skupaj z Združenim kraljestvom, ki je največji proizvajalec vetrne energije na morju v Evropi, da bi našle rešitve za skupne težave, združile elektroenergetske povezave in se učile iz dobre prakse;

41. meni, da je za ustvarjanje razmer, ki bodo obojestransko koristne trajnostnemu ribištvu, sektorju akvakulture in energetskemu sektorju na morju, izjemno pomembno, da ima pomorsko prostorsko načrtovanje osrednjo vlogo, saj vsako pomorsko območje opredeli na podlagi njegovih lastnosti, večji poudarek pa je treba nameniti tudi oceni možnosti za kolokacijo in večnamensko uporabo vetrnih elektrarn na morju, pomembno pa je tudi za doseganje učinkovitega sodelovanja ribištva v postopku odločanja v primerjavi z nejasnimi idejami „posvetovanj“ in „opazovalcev“, izpolnjevanja danih zavez in predhodnega razreševanja sporov glede uporabe;

42. poziva države članice kot pristojni organ za pomorsko prostorsko načrtovanje, naj pri svojem nadaljnjem delu in prihodnjih revizijah nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov upoštevajo, da je treba preprečiti negativni vpliv vetrnih turbin na morju na ribištvo in da jih je treba zato postaviti stran od ribolovnih območij;

43. pri pomorskem prostorskem načrtovanju spodbuja uporabo na ekosistemih temelječega pristopa, da bi zagotovili na sistemih temelječ okvir za razumevanje in upravljanje pomorskih ekosistemov in njihove interakcije z družbeno-gospodarskimi dejavnostmi;

44. poudarja pomen skupnostnih shem za proizvodnjo energije, ki obalnim skupnostim in zadrugam, zajemši ribiče, omogočajo proizvodnjo lastne električne energije in vložitev dobička nazaj v skupnost;

45. poudarja, da se lahko vetrne elektrarne na morju gradijo le, če v skladu s cilji modrega gospodarstva in evropskega zelenega dogovora ne bodo imele negativnih okoljskih in ekoloških posledic ter gospodarskih, družbeno-gospodarskih in družbeno-kulturnih učinkov na ribiče in proizvajalce v sektorju akvakulture;

46. poziva države članice, naj pri določanju svoje mešanice energetskih virov upoštevajo vpliv proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju na pomorske ekosisteme in ribištvo;

47. poziva države članice, naj še naprej delajo na razvoju in uporabi drugih oblik proizvodnje energije iz obnovljivih virov;

48. poziva Komisijo, naj izvede oceno učinka pričakovanih gospodarskih, socialnih in okoljskih posledic gradnje novih vetrnih elektrarn na morju na območjih, kjer bodo verjetno ustvarile konflikt z ribiškim sektorjem in trajnostim življenjem v morju;

49. poudarja, da bo sodelovanje med sektorji, dejavnimi na področju okolja in gospodarstva na morju, tudi gonilo za pravičen prehod; poziva Komisijo, naj oceni pobude, ki spodbujajo lokalna gospodarstva in gospodarske dejavnosti na morju, ter poišče sinergije med sektorji, ki so lahko temelj gospodarskega okrevanja, ki bo kos izzivom prihodnosti;

50. poudarja, da že obstajajo primeri soobstoja ribiškega sektorja in sektorja vetrne energije na morju, te izkušnje pa bi bilo treba uporabiti za iskanje in izmenjavo najboljše razpoložljive prakse za celoten življenjski cikel morske infrastrukture;

51. poudarja, da bi morali imeti deležniki pravico do sodelovanja in vplivanja na pomorsko prostorsko načrtovanje;

52. poudarja, da bi lahko z zgodnjim, enakopravnim, učinkovitim in stalnim posvetovanjem z deležniki in njihovim sodelovanjem, zlasti z ribiči in proizvajalci iz sektorja akvakulture, oblikovanjem preglednih smernic in plačilom nadomestil zmanjšali možnosti sporov in ustvarili enake konkurenčne pogoje za ribištvo in proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju;

53. poziva EU, naj v skladu s cilji zelenega dogovora spodbuja in podpira vetrne elektrarne na morju pri svojem zunanjem delovanju, zlasti v tretjih državah, v katerih je dostop do energije še vedno neenakomeren in omejen;

54. poudarja, da bi bilo treba v skladu s členom 191(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije uporabljati previdnostno načelo, kadar je treba sprejeti odločitve, preden je na voljo potrebno znanje ali podatki;

55. meni, da bodo morda potrebni dodatni ukrepi na ravni EU, tudi zakonodaja, glede na dokaze, ki kažejo, da pomorsko prostorsko načrtovanje držav članic ne zagotavlja pravične vključitve ribičev in drugih deležnikov ter, kjer je to primerno, nadomestila za ribiče;

56. poziva Komisijo in države članice, naj pomorski prostorski načrti zagotavljajo pravično vključitev ribištva ter trajnostno nadaljevanje njihovih dejavnosti in pošteno odražajo legitimne interese ribičev, nabiralcev školjk in proizvajalcev v sektorju akvakulture;

57. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.